

Experti Sítě k ochraně demokracie kritizují pozměňovací návrh k novele volebního zákona z pera Marka Bendy

tiskové prohlášení, 17. 3. 2021

Na ústavně právním výboru Poslanecké sněmovny byl dnes hlasy ANO, ODS a SPD schválen pozměňovací návrh k novele volebního zákona, který připravil poslanec Marek Benda. Podle tohoto návrhu by se hlasy ve druhém skrutiniu dělily podle rozhodnutí stranických orgánů, nikoliv podle reálného pořadí kandidátů na kandidátních listinách. Podle expertů na ústavu a volební systémy ale tento návrh není v souladu s ústavním pořádkem a principem přímé volby.

Společné stanovisko skupiny expertů Sítě k ochraně demokracie:

„V případě, že by volební zákon stanovil, že o obsazení mandátů ve druhém skrutiniu voleb do Poslanecké sněmovny na základě své úvahy rozhodují orgány politických stran, šlo by o úpravu rozpornou s principem přímého volebního práva. Pokud bude taková úprava předmětem přezkumu před Ústavním soudem, je vysoce pravděpodobné, že by ji zrušil pro rozpor s ústavním pořádkem.“

Jednotlivé citace expertů Sítě k ochraně demokracie:

Maxim Tomoszek (ústavní právník, PF UPOL): *„Návrh pana poslance Bendy je podle mne v rozporu s principem předvídatelnosti voleb - umožňuje jinému subjektu než voliči arbitrárně určit, kdo se stane poslancem, čímž popírá podstatu demokracie. I takovýto model je tedy v rozporu s principem rovnosti voleb, neboť vytváří neodůvodnitelný rozdíl mezi tím, kdo v této situaci mandát arbitrárně získá a kdo nikoli. Způsob určení, kdo získá mandát, musí být dopředu jasný a musí vylučovat jakýkoli vliv politických stran během procesu. Strany jsou účastníci politické soutěže, nikoli subjekty, které rozhodují.“*

Ladislav Vyhnánek (ústavní právník, PF MU): *„Podle mého názoru je návrh poslance Bendy ve zřetelném rozporu s přímostí volebního práva ve smyslu Ústavy. V podstatě by se tím přetrhával "legitimační řetěz" mezi voličem a jeho zástupcem, na kterém je postaveno naše chápání zastupitelské demokracie.“*

Michal Pink (politolog, FSS MU): *„Na poměry roku 2021 je to nepřijatelný systém. Popírá to základní zásady volební soutěže, kdy volič má před volbami znát konkrétního kandidáta, který může být zvolen.“*

Jakub Šedo (politolog, FSS MU): „Jednalo by se o velký krok zpět a s velkou pravděpodobností by takový návrh měl problémy u Ústavního soudu. I kdyby nakonec prošel, byla by to škoda i proto, že technicky, jak „rozpustit“ mandáty z případného druhého skrutinia na celostátní úrovni zpět do krajů v souladu s přáním voličů vyjádřeným preferenčními hlasy nejsou technicky nijak komplikované a jsou k dispozici. Na druhou stranu větší či úplná kontrola politických stran nad zvolenými kandidáty (prostřednictvím closed list – přísně vázaných kandidátních listin) není nijak výjimečná. Zde ještě dodám, že návrh poslance Bendy by ale šel nad rámec klasických closed list, kde sice volič nemůže ovlivnit pořadí zvolených kandidátů, ale to je s dostatečným předstihem předem známo. Pokud by návrh poslance Bendy v plném rozsahu rehabilitoval druhé skrutinium v modelu z 90. let, nebyla by tato podmínka naplněna.“

www.ochranademokracie.cz

kontakt pro média:

Eva Hromádková

eva@ochranademokracie.cz

778 489 585